

Л.Г. ОЛЕЙНИКОВА

ДННУ, Академія фінансового управління, Міністерства Фінансів України

METODOLOGIA OCENY PRZEZ BANK ŚWIATOWY WYBORU KONKURENCYJNEGO SYSTEMU OPODATKOWANIA

Streszczenie. Istnieje wiele metod podejścia do oceny konkurencyjności systemu podatkowego. Wskaźnik struktury podatku dotyczący całkowitej stawki podatku na Ukrainie, w tym podatku VAT, zależy od ustalonych wskaźników stawek podatkowych. Na Ukrainie istnieje wysoki poziom niezadowolenia z wysokości podatków – około 34% respondentów domaga się zmniejszenia podatków.

Słowa kluczowe: system podatkowy, konkurencyjność, struktura i stawki podatków.

METHODOLOGY ASSESSMENT BY THE WORLD BANK SELECTION COMPETITIVE TAXATION SYSTEMS

Summary. There are many approaches to assess the competitiveness of the tax system. Rate tax structure, for a total tax rate in Ukraine, including VAT depends on the indicators established tax rates. In Ukraine there is a high level of dissatisfaction with the amount of taxes – so the approximately 34% of respondents calls for a reduction of taxes.

Keywords: tax system, competitiveness, structure and tax rates.

Індекс Легкості ведення бізнесу (Ease of Doing Business Index) надає об'єктивну оцінку бізнес-клімату в країнах світу з точки зору простоти низки найважливіших для малого і середнього бізнесу адміністративних процедур. Індекс Легкості ведення бізнесу – це щорічне дослідження групи Всесвітнього банку, що розраховується з 2003 року і надає об'єктивну інформацію для розуміння і вдосконалення нормативно-правового регулювання підприємницької діяльності.

Всесвітній банк, у свою чергу, також розробив набір індикаторів, на основі яких робить оцінку економічної ефективності і якість оточення національної економіки з точки зору розвитку конкурентоздатного бізнесу.

Цей рейтинг являє собою глобальне дослідження і супроводжуючий його рейтинг країн світу за показником створення у кожній із них сприятливих умов ведення бізнесу. В рамках проекту оцінюються й відстежуються зміни нормативно-правових актів, що регулюють діяльність малих і середніх компаній протягом усього їх життєвого циклу -- від створення до ліквідації.

Рейтинг сприяння ведення бізнесу складається на підставі 10 індикаторів регулювання підприємницької діяльності, які враховують час і вартість виконання підприємцем вимог держави щодо реєстрації нового підприємства і його діяльності, ведення торговельних операцій, забезпечення виконання контрактів, оподаткування й закриття підприємства. Індикатори є рівноважними. При цьому не враховуються такі змінні, як макроекономічна політика, якість інфраструктури, кваліфікація робочої сили, коливання валютних курсів, думки інвесторів, безпека й рівень корупції.

Основними індикаторами є: “реєстрація підприємств”, “отримання дозволів на будівництво”, “реєстрація власності”, “кредитування”, “захист інвесторів”, «сплата податків», “міжнародна торгівля”, «підключення до системи електропостачання», «забезпечення виконання контрактів», «вирішення неплатоспроможності».

У підсумковому рейтингу “Легкість ведення бізнесу” країни ранжуються за сприянням ведення бізнесу. Висока позиція країни означає, що її регуляторний клімат сприяє веденню бізнесу. Рівень сприяння є середнім показником країни за 9 індикаторами, кожен з яких має рівну вагу.

За методологією Світового банку для оцінки адміністративного і податкового навантаження на суб’єктів господарювання використовують три показники:

- кількість платежів протягом року;
- витрати часу на підготовку податкової звітності та сплату основних податків;
- узагальнена податкова ставка (% прибутку).

Кожен з показників на 1/3 впливає на місце країни в рейтингу «Легкості ведення бізнесу», тому є рівнозначно важливим при формуванні загального рейтингу за категорією «оподаткування».

Рейтинг «Ведення бізнесу – 2012» формувався на основі даних за червень 2010 – червень 2011 років. Таким чином, в рейтингу була врахована лише частина запроваджених реформ, а частина даних рейтингу базувалася на попередньому законодавстві.

Рейтинг «Ведення бізнесу – 2013» є більш показовим з точки зору оцінки реформ, що впроваджуються в Україні. Адже дані для рейтингу-2013 включають ті основні зміни, що були впроваджені у 2011 році, тобто на основі прийнятого Податкового кодексу України.

За узагальненою оцінкою Світового банку у рейтингу «Легкості ведення бізнесу-2013» Україна посідає 137 місце із 185 країн, що на 15 пунктів вище у рейтингу, ніж у попередньому звіті (2012 році – 152 місце). За даним рейтингом Російська Федерація посідає 112 місце, Білорусія – 58 місце. Серед країн СНД Україна випереджає Узбекистан (посідає у рейтингу 154 місце) і Таджикистан (посідає у рейтингу 141 місце).

Таке зростання загального рейтингу «Легкості ведення бізнесу» України відбулася за рахунок підвищення позицій за такими категоріями, як:

- реєстрація підприємств (з 116 місця у 2012 році до 50 місця у 2013 році);
- підключення до системи електропостачання (з 170 місця у 2012 році до 166 місця у 2013 році);
- реєстрація власності (з 168 місця у 2012 році до 149 місця у 2013 році);
- оподаткування (з 181 місця у 2012 році до 165 місця у 2013 році);
- забезпечення виконання контрактів (з 44 місця у 2012 році до 42 місця у 2013 році);
- вирішення неплатоспроможності (з 158 місця у 2012 році до 157 місця у 2013 році).

Рейтинг України за категорією «оподаткування» підвищився на 18 пунктів (з 183 місця у 2012 році до 165 місця у 2013 році), у т.ч. за рахунок підвищення позицій за такими категоріями, як:

- кількість платежів (28 платежів, порівняно з 135 у рейтингу на 2012 рік);
- витрати часу (491 годин на рік, порівняно з 657 у рейтингу на 2012 рік);
- загальна податкова ставка (55,4% прибутку, порівняно з 57,1% у рейтингу на 2012 рік).

Показник загальної податкової ставки дозволяє здійснити оцінку всіх витрат, що лягають на підприємство у зв'язку зі сплатою податків. Ця ставка відрізняється від встановленої законом податкової ставки, яка є просто коефіцієнтом, що застосовується до податкової бази. При розрахунку загальної податкової ставки податок, що підлягає фактичній сплаті, ділиться на комерційний прибуток.

Комерційний прибуток по суті являє собою прибуток до сплати всіх податків, дає чітку уяву про фактичний прибуток підприємства до вирахувань будь-яких податків, що сплачуються протягом фінансового року.

Зниження загальної податкової ставки для України в рейтингу-2013 відбулося за рахунок зниження ставок за такими основними податками, як податок на прибуток підприємств, ПДВ, податок на землю, екологічні податки, єдиний соціальний внесок.

Проаналізувавши динаміку зміни місця України в рейтингу Doing Business у 2011 – 2013 роках, можна відмітити наявність позитивних змін. Відбулося значне підвищення рейтингів України майже за всіма категоріями (табл. 3).

Таблиця 1

Рейтинги країн за категорією «оподаткування» у 2013 році

Країни	Місце у рейтингу за напрямом «оподаткування» (серед 185 країн)	Критерії оцінки (індикатори)		
		Загальна кількість платежів, разів на рік	Загальні витрати часу, год.	Загальна податкова ставка, % прибутку
Країни ЄС-10:				
Естонія	50	8	85	67,3
Кіпр	31	28	147	23,0
Латвія	52	7	264	36,6
Литва	60	11	175	43,7
Польща	114	18	286	43,8
Словаччина	100	20	207	47,9
Словенія	63	11	260	34,7
Угорщина	118	12	277	50,3
Чеська Республіка	120	8	413	49,2
Мальта	27	6	139	41,6
Країни СНД:				
Азербайджан	76	18	214	40,0
Білорусь	129	10	338	60,7
Вірменія	108	13	380	38,8
Казахстан	17	7	188	28,6
Молдова	109	48	220	31,2
Росія	64	7	177	54,1
Таджикистан	175	69	224	84,5
Узбекистан	161	41	205	98,5
Україна	165	28	491	55,4
Країни Азії				
Тайвань, Китай	54	12	221	34,8
Індія	152	33	243	61,8
Республіка Корея	30	10	207	29,8

Джерело: складено за даними [2].

Таблиця 2

Структура показника «загальна податкова ставка» у рейтингу України – 2013

Податок / обов'язковий внесок	Загальна кількість платежів, разів на рік	Загальні витрати часу, год.	Законодавчо встановлена ставка податку, %	Податкова база	Загальна податкова ставка (% прибутку)
Єдиний соціальний внесок	24	192	38%	загальна заробітна плата	43,1
Податок на прибуток підприємств ¹	1	109	23%	прибуток, що підлягає оподаткуванню	11,6
Податок на землю ¹	1		різні ставки	площа земельної ділянки	0,7
Екологічні податки ¹	1		різні ставки	об'єм шкідливих викидів	0 ²
ПДВ ¹	1	190	20%	додана вартість	0 ³
Всього	28	491			55,4

¹ декларування в он-лайн режимі; ² незначна за обсягом; ³ не включається

Таблиця 3

Місце України в рейтингу Doing Business у 2010-2013 рр.

Рейтинг за категоріями	Бізнес Рейтинг 2011	Бізнес Рейтинг 2012		Бізнес Рейтинг 2013	
		Рейтинг	Зміна рейтингу (+/-)	Рейтинг	Зміна рейтингу (+/-)
Загальний рейтинг	149	152	-3	137	15
Реєстрація підприємств	118	116	2	50	66
Отримання дозволів на будівництво	182	182	Немає змін	183	-1
Підключення до системи електропостачання	169	170	-1	166	4
Реєстрація власності	165	168	-3	149	19
Кредитування	21	23	-2	23	Немає змін
Захист інвесторів	108	114	-6	117	-3
Оподаткування	181	183	-2	165	18
- кількість платежів	183	183	Немає змін	-	-
- витрати часу	174	175	-1	-	-
- загальна ставка податку, % прибутку	149	152	-3	-	-
Міжнародна торгівля	136	144	-8	145	-1
Забезпечення виконання контрактів	44	44	Немає змін	42	2
Вирішення неплатоспроможності	158	158	Немає змін	157	1

Джерело: [5; 6].

Проаналізувавши динаміку зміни місця України в рейтингу Doing Business у 2011 – 2013 роках, можна відмітити наявність позитивних змін. Відбулося значне підвищення рейтингів України майже за всіма категоріями (табл. 3).

Крім того, передбачається й подальше підвищення рейтингів України. Передумовою цього є реалізація таких позитивних кроків в системі адміністрування податків, зборів та обов'язкових платежів, як:

- впровадження у практичну площину ризико-орієнтованої системи контролю, що вплинуло на кількість перевірок та якість відбору платників;
- впровадження системи автоматичного відшкодування ПДВ та реєстрації податкових накладних;
- створення можливості для платників дистанційної подачі звітності з окремих податків (ПДВ, податок на прибуток);
- відкриття в усіх регіонах України центрів обслуговування платників;
- запровадження нового електронного сервісу з надання електронних послуг платникам податків – «Електронного кабінету платників податків», який за допомогою спеціального інструмента доступу (наприклад, електронної картки платника податків) з використанням електронно-цифрового підпису дозволяє платнику податків працювати з органами податкової служби в режимі реального часу.

Усі ці кроки якісно поліпшують контроль, спрощують адміністративні процедури та одночасно позитивно сприймаються платниками податків.

Згідно з дослідженням IMD, в 2011 р. Російська Федерація займала 49-е (з 59 країн) місце в рейтингу конкурентоспроможності країн світу. У 2001-му країна займала 43-е місце – таке ж, як і в 2011-му без урахування нових країн, що увійшли до рейтингу. Індія і Китай в той же період не лише знаходилися вище, але і показували кращу динаміку. Так, Індія піднялася на 10 позицій (32 місце в 2011 році), Китай – на 7 (19 місце). Лише Бразилія опинялася в рейтингу нижче Російської Федерації, і те лише двічі – у 2004 році і в 2007-му, і опустилася за 11 років на 4 позиції до 44 місця.

Такі оцінки соціального і інституціонального середовища – компонент ефективності держави по IMD, – як достатність захисту особистої безпеки і приватної власності, чесність судової системи, політична стабільність, прозорість державної політики, відсутність бюрократії і корупції для Росії набагато нижчі, ніж для Бразилії, Індії або Китаю. Що стосується бізнес-середовища, ведення бізнесу в країні залишається украй важкою справою, а законодавча підтримка створення фірм за 10 років покращала трохи. Витік мізків із Російської Федерації перешкоджає конкурентоспроможності економіки набагато сильніше, ніж в інших країнах БРІК, а по здатності притягати іноземних фахівців країна опустилася з першою на останню позицію в порівнянні з іншими країнами, що швидко розвивалися. При цьому більшість цих та інших показників в країні за десять років швидше знизилася або залишилися на колишньому, низькому, рівні.

У 2012 р. в Україні максимальна ставка податку на прибуток склала 21%, в той час як в Російській Федерації і Туреччині – 20%, в Польщі – 19%, Канаді – 15% (рис. 1).

Найбільшу максимальну ставку на прибуток мають компанії Німеччини – 36,3%

Напередодні майбутнього підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, питання конкурентоспроможності українських підприємств як в країні, так і на зовнішніх ринках постає дуже гостро вже в короткостроковому періоді. Одним з найактуальніших та впливових питань, щодо конкурентоспроможності вітчизняних підприємств є питання політики щодо податку на додану вартість.

Основною перевагою оподаткування ПДВ є те, що податок є нейтральним до суб'єктів господарювання і не здійснює податкового тиску на економічну діяльність таких суб'єктів. Для цього у ПДВ закладено принцип відшкодування покупцю сплаченого ПДВ у випадках, коли ПДВ стягнутий з товарів, що використовуються покупцем у господарській діяльності. Втім, при здійсненні операцій експорту, невідшкодований суб'єктам господарювання ПДВ створює значних фінансовий тиск через вилучення з обігу частини фінансових ресурсів підприємств та дорогі фінансові ресурси на позиковому ринку України. Якщо відшкодування ПДВ затримується – то переваги ПДВ (нейтральність), що сприяє стимулюванню експортної діяльності та капітальних інвестицій, одразу перетворюються на його недоліки, адже саме експортоорієнтовані підприємства та підприємства, що здійснюють капітальні вкладення, опиняються у найгіршому становищі. Якщо при звичайній господарській

діяльності СГД переважну частину відшкодування сплаченого постачальникам ПДВ отримує від власних покупців, то експортери не мають іншого джерела для відшкодування ПДВ, ніж бюджет. Так само не мають іншого джерела відшкодування і СГД, що здійснюють капітальні інвестиції – надходження ПДВ від покупців вони зможуть отримати лише після введення в експлуатацію споруджуваних об'єктів, а отже, в короткостроковій перспективі, змушені відволікати до 20% обігових коштів, що одразу ж здорожує будівництво та модернізацію об'єктів.

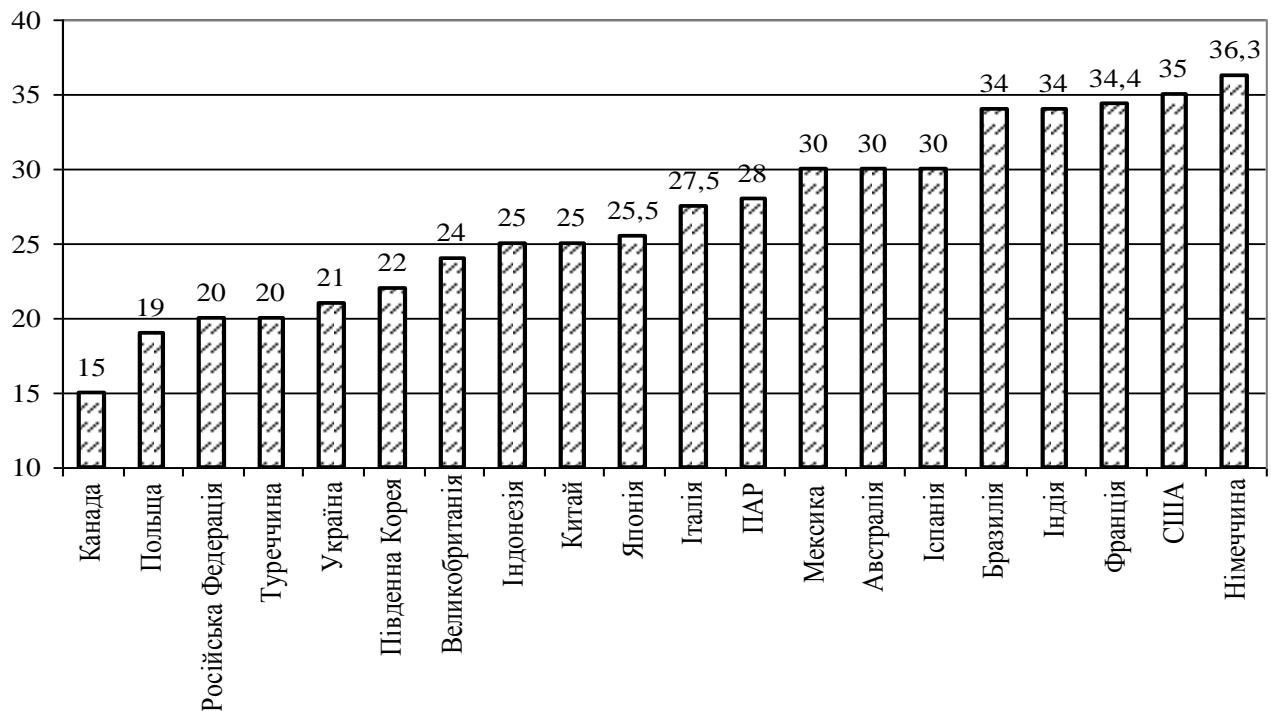

Рис. 1. Максимальна ставка податку на прибуток підприємств у 2012 р., %
 Fig. 1. The maximum rate of corporate income tax in 2012,%

Проблеми з політикою справляння податку на додану вартість відзначають як вітчизняні суб'єкти господарювання так і іноземні інвестори через професійні об'єднання та асоціації (Український союз промисловців та підприємців, Американська торговельна палата в Україні, Європейська бізнес асоціація тощо) і стосуються вони, переважним чином саме відшкодування. Таким чином, експортоорієнтовані підприємства отримують погіршення конкурентних умов на тлі її загострення після підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС.

При стягненні ПДВ виникає системна проблема – розрив між формуванням податкового кредиту покупцями, та сплатою ПДВ до бюджету продавцями. Причиною виникнення проблеми є те, що податковий кредит у покупця виникає відразу після того, як ПДВ сплачений продавцю (тобто протягом звітного періоду). При цьому сплата продавцем ПДВ до бюджету відбувається значно пізніше (після закінчення звітного періоду).

Внаслідок цього утворюється ситуація, коли покупець сплатив ПДВ продавцю, але продавець не сплатив ПДВ до бюджету. При цьому покупець відстоює своє право на формування податкового кредиту, адже він виконав усі свої зобов'язання, і не несе відповідальності за дії продавця, а держава втрачає податкові надходження. Особливо гострою проблема стає тоді, коли податковий кредит покупця не відшкодовується податковими зобов'язаннями, і має відшкодовуватися за рахунок державного бюджету. У такій ситуації держава не тільки не отримує належних їй податкових надходжень, але і втрачає кошти.

Ця системна проблема класичного ПДВ перетворює його зі стимулюючого податку на гальмо для економічного розвитку. Якщо розвинені країни можуть дозволити собі здійснювати відшкодування усіх заявлених сум, а потім з'ясувати законність заявок, то країни, що розвиваються, та мають обмежені бюджети, вимушені затримувати відшкодування ПДВ, що і відбувається останніми роками в значних масштабах (ситуація частково змінилася лише в 2011 році). За інформацією Державної податкової служби, станом на 1 січня 2012 р. заборгованість держави з відшкодування ПДВ зменшилася до 4,5 млрд. грн., тоді як на 1 січня 2011 р. вона становила 11,1 млрд. грн., а на 1 січня 2010 р. – 21,8 млрд. грн., с. 42]. При затримці відшкодування ПДВ суб'єктам господарювання – переваги ПДВ, що сприяють стимулюванню експортної діяльності та капітальних інвестицій, одразу перетворюються на його недоліки.

Таким чином, запровадження автоматичного відшкодування ПДВ платникам, які мають позитивну податкову історію, та відповідальності держави за несвоєчасне відшкодування податку не призвело до зникнення простроченої бюджетної заборгованості з відшкодування ПДВ. Це дає підстави для висновку про наявність проблем у сфері відшкодування ПДВ, хоча, ще раз підкреслимо, перевищення у 2011 р. темпу зростання експорту над темпом зростання відшкодування (при зменшенні простроченої заборгованості з невідшкодованого ПДВ) можна вважати свідченням зрушень у зменшенні масштабів фіктивного відшкодування податку.

З метою підвищення фіскальної ефективності ПДВ за рахунок зменшення масштабів ухилення від податку можна запропонувати запровадження, за прикладом європейських країн, в якості експерименту, реверсний ПДВ (оберненої дії) в одній із галузей з найбільшими масштабами зловживань, а у разі позитивного результату – в межах економіки країни (в практиці немає прикладів застосування даної системи в межах економіки країни).

Обговоренню також підлягає впровадження інших форм оподаткування споживання. У світовій практиці оподаткування існують дві системи оподаткування споживання, що створюють альтернативу ПДВ:

- податок з обігу;
- податок з роздрібних продаж.

Так, впровадження податку з обігу пропонується Міністерством доходів і зборів не як повна альтернатива ПДВ, а паралельно з ПДВ, що має супроводжуватися зменшенням ставки податку на додану вартість. По-суті, пропонується запровадити два податки на споживання на одну базу оподаткування.

Кумулятивний ефект може утворюватися внаслідок нарахування податку на вартість, яка вже включає податок. Такий ефект створюється, зокрема, при справлянні податку з обороту, яким оподатковується увесь оборот, тобто не лише додана вартість, а й вартість спожитих матеріальних ресурсів (проміжне споживання), яка вже містить податок з обороту. Отже, при оподаткуванні готової продукції податок з обороту нараховується на податок з обороту, що міститься в ціні матеріальних ресурсів, використаних у процесі виробництва готової продукції.

Таким чином, податок з обігу стимулює, в першу чергу, внутрішнє споживання та імпорт, але пригнічує експорт і внутрішнє виробництво, особливо – складне. І якщо для великих компаній, що виробляють продукцію з низьким ступенем переробки і мають вертикально інтегровані виробничі схеми, негативний вплив податку з обігу майже не відчутний (за рахунок зменшення проміжного споживання), то для малого, середнього бізнесу та підприємств з високим ступенем проміжного споживання таке оподаткування є пригнічуючим.

Враховуючи особливості економіки України, податок з обігу для нашої держави є небезпечним. Внутрішній споживчий попит значною мірою задовольняється за рахунок імпортованих товарів (від 25% у продуктах харчування, до 75% у побутовій техніці), і його стимулювання призведе, в першу чергу до зростання імпорту. В той же час експортоорієнтовані підприємства та внутрішні виробники, орієнтовані на виробництво продукції з високим ступенем переробки отримують погіршення конкурентних умов. Введення податку з обігу буде стимулювати перетворення України на низькотехнологічну державу, що виробляє лише продукцію з низькою доданою вартістю.

Податок з роздрібних продаж не має негативного ефекту у вигляді кумулятивного накопичення раніше сплачених сум податку у собівартості товару. Але у цього податку є інший недолік – для його ефективного адміністрування необхідно, щоб більша частина роздрібних продажів здійснювалась із використанням безготівкових розрахунків. Тільки в цьому випадку легко контролювати повноту надходження податку. В Україні у II кварталі 2013 року платіжні картки використовувались для розрахунків за придбані товари тільки 17% (у 2012 р. – 13%) випадків від загального обсягу використання платіжних карток. Решта операцій (83%) – це зняття готівкових коштів у банкоматах [2]. Впровадження з 1 вересня 2013 року Постанови Правління Національного банку України від 6 червня 2013 року № 210 “Про встановлення граничної суми розрахунків готівкою” в найближчій перспективі не змінить ситуацію з безготівковими розрахунками при здійсненні роздрібних продажів [1]. Відповідно, адміністрування

податку що виникає тільки на етапі продажу товарів кінцевому споживачу, та ще й дрібними партіями, буде низько ефективним через неможливість контролю.

Слід також зауважити, що в Україні зберігається достатньо високий рівень тіньової економіки (близько 34%). Враховуючи це, існує високий ризик того, що після запровадження податку з роздрібних продаж буде швидко створена мережа фіктивних СГД, на які буде оформлюватися товар у кінці ланцюга постачання. Як результат – посадові особи таких СГД будуть зникати, а нібито отриманий ними товар за документами буде обліковуватись на таких СГД. Фактично товар буде реалізовуватись без сплати податків.

З урахуванням цього, хоч запровадження податку з роздрібних продаж і можливе в Україні, але при його адмініструванні виникнуть суттєві ризики втрати податкових надходжень [4, с. 291].

В Україні ставка податку на виплату дивідендів складала 15%, на роялті і виплату процентів – 15%, в той час як ставка податку на дивіденди в Японії складала – 20%, в Швейцарії – 35%, у Франції, Канаді і Німеччині – 25%, в Російській Федерації – 15%. Ставка податку на доходи від процентів складала в Бразилії і Японії так як і в Україні – 15%, в Німеччині і Франції – 0%. Самими високими відсотками були в США – 30% і Швейцарії – 35%.

Ставка податку на доходи у вигляді роялті: у Швейцарії – 0%, Китаї та Індії – по 10%, Бразилії, Німеччині та Україні – 15%. Самими високими відсотками на доходи у вигляді роялті були в Канаді – 25%, США – 30%, Франції – 33,33%, що характеризує Україну як державу з помірними ставками податку на за джерелами розподілу доходів [5, с. 186].

Рейтинг «Ведення бізнесу – 2013» є більш показовим з точки зору оцінки реформ, що впроваджуються в Україні. Адже дані для рейтингу-2013 включають ті основні зміни, що були впроваджені у 2011 році, тобто на основі прийнятого Податкового кодексу України.

За узагальненою оцінкою Світового банку у рейтингу «Легкості ведення бізнесу-2013» Україна посідає 137 місце із 185 країн, що на 15 пунктів вище у рейтингу, ніж у попередньому звіті (2012 році – 152 місце). За даним рейтингом Російська Федерація посідає 112 місце, Білорусія – 58 місце. Серед країн СНД Україна випереджає Узбекистан (посідає у рейтингу 154 місце) і Таджикистан (посідає у рейтингу 141 місце).

Таке зростання загального рейтингу «Легкості ведення бізнесу» України відбулася за рахунок підвищення позицій за такими категоріями, як:

- реєстрація підприємств (з 116 місця у 2012 році до 50 місця у 2013 році);
- підключення до системи електропостачання (з 170 місця у 2012 році до 166 місця у 2013 році);
- реєстрація власності (з 168 місця у 2012 році до 149 місця у 2013 році);

- оподаткування (з 181 місця у 2012 році до 165 місця у 2013 році);
- забезпечення виконання контрактів (з 44 місця у 2012 р. до 42 місця у 2013 р.);
- вирішення неплатоспроможності (з 158 місця у 2012 р. до 157 місця у 2013 р.).

Рейтинг України за категорією «оподаткування» підвищився на 18 пунктів (з 183 місця у 2012 році до 165 місця у 2013 році), у т.ч. за рахунок підвищення позицій за такими категоріями, як:

- кількість платежів (28 платежів, порівняно з 135 у рейтингу на 2012 рік);
- витрати часу (491 годин на рік, порівняно з 657 у рейтингу на 2012 рік);
- загальна податкова ставка (55,4% прибутку, порівняно з 57,1% у рейтингу на 2012 рік).

Дані табл. 4 показують, що в країнах Євросоюзу загальна кількість платежів варіює від 6 од. по Мальті до 28 од. по Кіпру із загальними витратами часу на здійснення податкових платежів від 85 год. в Естонії до 286 год. у Польщі.

Таблиця 4

Рейтинги країн за категорією «оподаткування» у 2013 році

Країна	Місце у рейтингу за напрямом «оподаткування» (серед 185 країн)	Критерії оцінки (індикатори)		
		Загальна кількість платежів, разів на рік	Загальні витрати часу, год.	Загальна податкова ставка, % прибутку
<i>Країни ЄС-10:</i>				
Естонія	50	8	85	67,3
Кіпр	31	28	147	23,0
Латвія	52	7	264	36,6
Литва	60	11	175	43,7
Польща	114	18	286	43,8
Словаччина	100	20	207	47,9
Словенія	63	11	260	34,7
Угорщина	118	12	277	50,3
Чеська Республіка	120	8	413	49,2
Мальта	27	6	139	41,6
<i>Країни СНД:</i>				
Азербайджан	76	18	214	40,0
Білорусь	129	10	338	60,7
Вірменія	108	13	380	38,8
Казахстан	17	7	188	28,6
Молдова	109	48	220	31,2
Росія	64	7	177	54,1
Таджикистан	175	69	224	84,5
Узбекистан	161	41	205	98,5
Україна	<u>165</u>	<u>28</u>	<u>491</u>	<u>55,4</u>
<i>Країни Азії</i>				
Тайвань, Китай	54	12	221	34,8
Індія	152	33	243	61,8
Республіка Корея	30	10	207	29,8

Джерело: складено за даними [6].

Для країн СНД кількість варіює від 7 од. для Казахстану і Росії до 41 од. для Узбекистану. Україна має середню позначку 28, але ця кількість є дуже значною. За

загальними витратами по кількості податкових платежів Україна займає останнє місце з 491 год. Показник загальної податкової ставки дозволяє здійснити оцінку всіх витрат, що лягають на підприємство у зв'язку зі сплатою податків. Ця ставка відрізняється від встановленої законом податкової ставки, яка є просто коефіцієнтом, що застосовується до податкової бази. При розрахунку загальної податкової ставки податок, що підлягає фактичній сплаті, ділиться на комерційний прибуток.

Bibliografia

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 №2755-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 13-14, 15-16, 17. – Ст. 112.
2. Дані НБУ щодо суми та кількості операцій з використанням платіжних карток, емітованих українськими банками [Електронний ресурс] / Офіційний сайт НБУ. – Режим доступу : сайт <http://www.bank.gov.ua/control/uk/doccatalog/list?currDir=44577>.
3. Постанова Правління Національного банку України “Про встановлення граничної суми розрахунків готівкою” №210 від 06.06.2013 // Офіційний вісник України. – 26.07.2013. – №54. – С. 31, ст. 1973. – Код акту 67926/2013.
4. Найдено О.Є. Вдосконалення податкової системи України з урахуванням досвіду економічно розвинених країн / О.Є. Найдено // Бюджетно-податкова політика : проблеми та перспективи розвитку : міжнар. наук.-практ. конф., 24-25 січ. 2008 р.: матер. – Ірпінь : НУДПС України, 2008. – С. 291-293.
5. Україна в світі. Огляд міжнародних індексів 2013 // Фонд ефективне управління. – 2013. – 61 с.
6. Economy Rankings [Electronic resources] // Doing business. – URL: <http://www.doingbusiness.org/rankings>.

Abstract

The total tax rate indicator enables the assessment of all costs incurred by firmęwiązący of płacaniem taxes. The real tax rate differs from the statutory tax rate, which is a component of the tax base. Calculation of the total tax rate and the amount of its actual payment will affect the profit of the business.